

Тернопільська спеціальна школа Тернопільської обласної ради**ЗАТВЕРДЖЕНО**Наказ
Тернопільської спеціальної школи
Тернопільської обласної ради

2024 року № 171

**ІНСТРУКЦІЯ
з безпеки життєдіяльності
під час навчальної практики та літніх канікул****1. Загальні положення**

1.1. Інструкція з безпеки учнів під час навчальної практики та літніх канікул поширюється на всіх учасників освітнього процесу під час перебування учнів на літніх канікулах та навчальній практиці.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до Закону України «Про охорону праці», затвердженого Постановою ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ (із змінами), на основі Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 30 березня 2017 року, з урахуванням Правил дорожнього руху, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 № 1306 (із змінами), Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669 (зі змінами та доповненнями), Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974.

1.3. Всі учасники освітнього процесу повинні знати правила надання першої долікарської допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час навчальної практики та літніх канікул

2.1. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів перед початком навчальної практики та літніх канікул.

2.1.1. Перед початком навчальної практики та літніх канікул чітко визначити терміни початку та закінчення канікул, навчальної практики.

2.1.2. У разі продовження канікул зателефонувати в останній день визначених термінів вихователю, класному керівнику для визначення нового терміну канікул, навчальної практики.

2.1.3. Ознайомитися з планом проведення навчальної практики, канікул у класі, закладі, брати активну участь у запланованих заходах.

2.1.4. У разі неможливості через поважні причини або сімейні обставини взяти участь у запланованих заходах під час канікул, навчальної практики або вчасно приступити до навчальних занять після канікул, учням треба завчасно попередити вихователя, класного

керівника, надавши заяву від батьків чи медичну довідку, що підтверджує обґрунтованість причини, вирішення питання перенесення навчальної практики.

2.2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час літніх канікул та навчальної практики.

2.2.1. Під час канікул, перебуваючи на вулиці й ставши учасником дорожньо-транспортного руху, чітко дотримуватися вимог Правил дорожнього руху:

- рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, притримуючись правого боку;
- рухаючись узбіччям чи краєм проїжджої частини, йти назустріч руху транспортних засобів;

- переходити проїжджу частину тільки по пішохідних переходах, зокрема підземних і наземних, а у разі їх відсутності – на перехрестях по лініях тротуарів або узбіччя;

- у місцях із регульованим рухом керуватися тільки сигналами регулювальника чи світлофора;

- виходити на проїжджу частину з-за транспортних засобів упевнившись, що не наближаються інші транспортні засоби;

- чекати на транспортний засіб тільки на посадкових майданчиках (зупинках), тротуарах, узбіччях, не створюючи перешкод для дорожнього руху;

- у разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного або синього кольору, чи спеціальним звуковим сигналом, утриматися від переходу проїжджої частини або негайно залишити її;

- заборонено вибігати на проїжджу частину, влаштовувати на ній або поблизу неї ігри, переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом, або встановленими місцями;

- по проїжджій дорозі рухатися на велосипеді, мопеді можна тільки дітям, які досягли 16-ти років; мопеди й велосипеди повинні бути обладнані звуковим сигналом та світловідбивачами попереду – білого кольору, по боках – оранжевого, позаду – червоного; на голові у водія має бути захисний шолом;

- водіям мопедів і велосипедів заборонено: керувати транспортом із несправним гальмом, звуковим сигналом, у темну пору доби; рухатися по автомагістралях, якщо є поряд велосипедна доріжка; рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках; їздити, не тримаючись за кермо та знімати ноги з педалей; перевозити пасажирів; буксирувати інші транспортні засоби;

- для катання на інших засобах (скейтборд, самокат, ролики тощо) слід обирати місце на дитячих майданчиках тощо, на проїжджу частину виїжджати заборонено;

- учні повинні виконувати зазначені правила, а також інші Правила дорожнього руху, знання які отримані на уроках, виховних годинах, в інших навчальних спеціалізованих установах;

- перебувати поблизу залізничних колій дітям без супроводу дорослих заборонено;

- учням, користуючись транспортним засобом, можна сидіти або стояти тільки в призначених для цього місцях, тримаючись за поручні або інше пристосування.

2.2.2. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, транспорті, чітко дотримуватися правил пожежної безпеки:

- заборонено брати з собою вогнебезпечні предмети, що можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, фейєрверки, цигарки, легкозаймісті речовини тощо);

- користуватися газовою плитою вдома можна тільки із спеціалізованим електричним приладом для вмикання і під наглядом дорослих;

- заборонено застосовувати горючі матеріали; зберігати бензин, газ та інші легкозаймісті горючі рідини, приносити їх до приміщення; застосовувати предмети оформлення приміщень, декорації та сценічне обладнання, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів, штучних тканин і волокон (пінопласту, поролону, полівінілу тощо); застосовувати відкритий вогонь (факели, свічки, фейєрверки, бенгальські вогні тощо), хлопаки, дугові прожектори; влаштовувати світлові ефекти із застосуванням хімічних та інших речовин, що можуть викликати загоряння; встановлювати стільці, крісла тощо,

конструкції, виготовлені з пластмас і легкозаймистих матеріалів, а також захарашувати предметами проходи та аварійні виходи;

- у жодному разі не брати на вулиці чи в іншому місці незнайомі, чужі предмети, зокрема побутову техніку, не вмикати їх у розетку вдома чи в інших установах – це може призвести до вибуху та надзвичайної ситуації;

- не наближатися до електроприладів, музичної апаратури, що живляться струмом. Користуватися електроприладами тільки сухими, не вологими руками і в присутності батьків. У випадку виявлення обірваних проводів, неізолюваної проводки, іскріння проводки, негайно повідомити дорослих;

- не скупчуватися біля проходів у громадських установах, біля входів та виходів, у приміщеннях вестибюлю;

- під час участі в масових заходах не кричати, не свистіти, не бігати, не стрибати, не створювати травмонебезпечних ситуацій у приміщенні, дотримуватися правил пожежної безпеки;

- у разі пожежної небезпеки (наявності вогню, іскріння, диму) негайно вийти на повітря (за двері, балкон) та кликати на допомогу. Викликати пожежно-рятувальну службу за номером 101, назвати своє ім'я, прізвище, коротко описати ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні;

- при появі запаху газу в квартирі, приміщенні у жодному разі не вмикати електроприлади, не користуватися стаціонарним чи мобільним телефоном, відчинити вікна, двері, перевірити приміщення, вимкнути газову плиту, якщо вона була ввімкнена, й вийти з приміщення; покликати на допомогу дорослих, негайно повідомити газову службу за номером 104, чи пожежно-рятувальну службу – 101; назвати своє ім'я, прізвище, коротко описати ситуацію.

2.2.3. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, громадських місцях, приміщеннях, транспорті тощо учні повинні чітко виконувати правила для попередження нещасних випадків, травмування, отруєння тощо:

- заборонено перебувати біля водойм без супроводу дорослих для запобігання утоплення. Відпочиваючи у прибережній зоні, дотримуватися правил безпечної поведінки на воді: не запливати за огорожувальні буї, не підпливати до моторних човнів, вітрильників, веслових човнів та інших плавзасобів; на залізати на технічні та попереджувальні знаки, буї та інші предмети; не використовувати рятувальні засоби і спорядження не за призначенням; не стрибати у воду зі споруд, не пристосованих для цього, у місцях, де невідомі глибина та стан дна; не організовувати у воді ігри, пов'язані з пірнанням і захопленням тих, хто купається; не стрибати у воду з човнів, катерів, вітрильників та інших плавзасобів; не використовувати для плавання дошки, камери від волейбольних м'ячів, надувні матраци (особливо у штормову погоду); не купатися біля причалів та у вечірній час, особливо після заходу сонця; не стрибати у воду в незнайомих місцях; не купатися біля обривів, зарослих рослинністю берегів; не засмічувати воду та узбережжя, не залишати та не кидати сміття. Заборонено купатися у затоплених кар'єрах, каналах, озерах, пожежних водоймах, ставках, морських акваторіях та інших водоймах, що не мають обладнаних пляжів сезонними рятувальними постами, не зареєстровані місцевою владою як місця масового відпочинку. Під час купання не робити зайвих рухів, не пірнати, не тримати свої м'язи в постійній напрузі, не порушувати ритму дихання, не перевтомлювати себе, не брати участі у тривалих запливах без необхідних тренувань та дозволу лікаря. Не можна заходити у воду спітнілим або після прийому сонячних ванн, жвавих ігор. Як тільки ви починаєте замерзати, треба негайно вийти з води, енергійно розтертися рушником і швидко одягтися. Заборонено заходити у воду, якщо ви погано почуваетесь;

- заборонено перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів й попередження травм та загибелі дітей;

- заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;
- уникати вживання в їжу грибів;

- заборонено брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини чи паростки квітів, кущів, дерев, що може призвести до отруєння;

- пересуватися (іти) обережно, спокійно. Беручи участь в іграх, не створювати хаотичного руху, не штовхатися, не кричати. На вулиці бути обережним, дивитися під ноги, щоб не впасти в яму чи відкритий каналізаційний люк;

- не підходити на вулиці до обірваних, обвислих проводів, або проводів, які стирчать, а особливо, якщо від них чути гудіння – дані проводи можуть бути ще підживлені електрострумом;

- не підходити до електрощитових споруд, приміщень, не залазити на стовпи з високовольтними проводами – можна отримати удар електрострумом від високовольтних живлень на відстані 5 м;

- бути обережним на дитячих майданчиках, у парках відпочинку: спочатку переконатися, що гойдалки, атракціони, турніки та інші прилади справні, сильно не розгойдуватися й не розгойдувати інших, щоб не призвести до падіння чи іншого травмування;

- не виходити на дах багатоповерхівки (будинків) для попередження падіння із висоти;

- не підходити до відчинених вікон, не нахилитися на перила, парапети сходинок для запобігання падіння ;

- не спускатися у підвали будинків чи інші підземні ходи, катакомби, бомбосховища – там може бути отруйний газ;

- не вступати в контакт із незнайомими тваринами для запобігання отримання укусів від хворих на сказ тварин;

- застосовувати всі знання й правила, отримані на уроках, виховних годинах, навчальних заняттях.

2.2.4. Під час канікул учні повинні дотримуватися правил безпеки життєдіяльності під час самостійного перебування вдома, на вулиці, у громадських місцях, у друзів, на молодіжних дискотеках, у замкнутому просторі з чужими людьми:

- не розмовляти й не вступати в контакт із незнайомцями, зокрема не передавати їм цінні речі, ключі від дому, навіть якщо вони назвалися представниками поліції. Слід одразу кликати на допомогу й швидко йти до людей;

- не підходити до автомобілів із незнайомцями, навіть якщо вони запитують дорогу. Скажіть, що не знаєте, і швидко йдіть геть;

- перебувати без супроводу дорослих на вулиці дітям до 10-ти років можна до 20 год., до 14-ти років – до 21 год., до 18-ти років – до 22 год. У темну пору сезону – до настання темряви;

- діти мають право не відчиняти двері дому навіть представникам правоохоронних органів. Якщо незнайомиць запитує, чи скоро прийдуть батьки, повідомте, що скоро, а в цей час зателефонувати батькам і двері незнайомцям не відчиняти;

- бути подалі від тих, хто влаштовує бійки, не брати участі в суперечках дорослих і не провокувати словами чи діями агресивну поведінку, що може призвести до бійки або травми; у стосунках із оточуючими бути толерантними;

- не заходити в під'їзд, ліфт із незнайомими людьми; одразу кликати на допомогу, якщо незнайомиць чинить якісь неприємні дії щодо вас. Бути уважнішими, оглядатися й перевіряти, чи не слідує за вами хтось під час проходу провулків, підземних переходів між домами й тунелями. Якщо за вами хтось іде, зупинитися й відійти у сторону, у бік, щоб потенційний переслідувач пройшов повз вас;

- під час перебування на дискотеці, завчасно попередити батьків, щоб зустріли вас після заходу; керуватися загальними правилами етикету й нормами поведінки, не провокувати оточуючих на агресивну поведінку діями і словами;

- у разі небезпечної ситуації звертатися до служби охорони закладу, викликати поліцію за номером 102, зателефонувати батькам;

- не вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень. Неповнолітніми у кримінальному праві вважаються особи віком до 18-ти років. За злочини, вчинені після

настання 14-річного віку, неповнолітні підлягають кримінальній відповідальності; позбавлення волі неповнолітньому може бути призначення строком до 10-ти років; найбільш суворим примусовим заходом виховного характеру є направлення до спеціальних навчально-виховних установ, що здійснюється примусово, незалежно від бажання неповнолітнього чи його батьків;

- батьки неповнолітніх, які не займаються вихованням своїх дітей, підлягають адміністративному штрафу в розмірах, передбачених відповідною статтею Карного кодексу України.

2.2.5. Під час канікул дотримуватися правил щодо запобігання захворювань на грип, інфекційні й кишкові захворювання, педикульоз тощо:

- при нездужанні не виходити з дому, щоб не заразити інших людей, і викликати лікаря;

- хворому виділити окреме ліжко, посуд, білизну;
- приміщення постійно провітрювати;
- у разі контакту із хворим одягати марлеву маску;
- хворому дотримуватися постільного режиму;
- чітко виконувати рекомендації лікаря;
- постійно мити руки з милом перед вживанням їжі;
- не їсти брудних овочів та фруктів, ретельно їх мити й ошпарювати;
- для запобігання захворювання на педикульоз, регулярно мити голову; довге волосся у дівчат зібрати у зачіску, не користуватися засобами особистої гігієни (гребінцем) інших осіб, а також не передавати свої засоби гігієни іншим. Не міряти й не носити чужого одягу, головних уборів, а також не передавати свого одягу іншим;

- не вживати самостійно медичних препаратів, не рекомендованих лікарем;
- якщо ви погано почуваєтеся, а дорослих немає поряд, треба викликати швидку медичну допомогу за номером 103, описати свій стан, назвати прізвище, ім'я, домашню адресу, а також зателефонувати батькам.

2.2.6. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час проведення навчальної практики:

- з планом роботи під час навчальної практики учні повинні бути ознайомлені перед початком навчальної практики й сповістити батьків про режим своєї роботи;

- щоденно відвідувати освітній заклад і виконувати весь об'єм запланованого матеріалу навчальної практики, завдання та розпорядження вихователя, класного керівника, вчителів-предметників;

- приходити на навчальну практику в тому одязі і взутті, що буде визначено вихователем, керівником навчальної практики, а також учителями-предметниками;

- під час навчальної практики щодня відпрацювати кількість годин, визначену вимогами до проходження навчальної практики в кожному класі;

- заборонено залишати заняття навчальної практики без дозволу вихователя, наставника класу, класного керівника;

- учням впродовж проходження навчальної практики дотримуватися питного режиму: мати із собою запас питної води, оскільки категорично заборонено пити воду з-під крану чи відкритих водойм;

- чітко виконувати правила безпеки життєдіяльності й культури поведінки: не кричати, не бігати, не штовхатися, не свистіти, не провокувати інших ні словами, ні рухами, ні жестами, ні агресивною поведінкою, що може призвести до травмування та правопорушень;

- приступати до виконання роботи під час навчальної практики тільки після прослуханого інструктажу та роз'яснювальної бесіди; самостійне виконання видів робіт під час навчальної практики заборонене.

3. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації

3.1. Не панікувати, не кричати, не метушитися, а чітко і спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поряд.

3.2. Зателефонувати батькам, коротко описати ситуацію, повідомити про місце свого перебування.

3.3. Якщо ситуація вийшла з-під контролю дорослих, потрібно зателефонувати службам екстреної допомоги:

- 101 – пожежно-рятувальна служба;
- 102 – поліція;
- 103 – швидка медична допомога;
- 104 – газова служба;

коротко описати ситуацію, назвати адресу, де сталася надзвичайна ситуація, а також своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

3.4. Якщо можливо, залишити місце, територію аварійної небезпеки.

Ілюменер з ОЛ
(посада розробника)

Г. Гіва
(особистий підпис)

Галена Пилипівна
(ім'я, прізвище)

УЗГОДЖЕНО:

заст. директора з НР
(посада)

заст. директора з ВР
(посада)

[Підпис]
(особистий підпис)

[Підпис]
(особистий підпис)

Торук
(ім'я, прізвище)

Ольга Михайлів
(ім'я, прізвище)